

Een korte geschiedenis van Debian

1999-2020Debian Documentatieteam debian-doc@lists.debian.org 2023Debian Publiciteitsteam debian-publicity@lists.debian.org
Debian Publiciteitsteam Dit document mag vrijelijk worden verspreid of in welke vorm dan ook worden gewijzigd, mits uw wijzigingen duidelijk zijn gedocumenteerd.

Dit document mag tegen betaling of gratis worden verspreid en mag worden gewijzigd (inclusief omzetting van het ene medium of bestandsformaat naar het andere of van de ene gesproken taal naar de andere), op voorwaarde dat alle wijzigingen ten opzichte van het origineel duidelijk als zodanig worden aangegeven.

Belangrijke bijdragen aan dit document werden geleverd door

- Javier Fernández-Sanguino jfs@debian.org
- Bdale Garbee bdale@debian.org
- Hartmut Koptein koptein@debian.org
- Nils Lohner lohner@debian.org
- Will Lowe lowe@debian.org
- Bill Mitchell Bill.Mitchell@pobox.com
- Ian Murdock
- Martin Schulze joey@debian.org
- Craig Small csmall@debian.org

Vertaling:

- Frans Spiesschaert Frans.Spiesschaert@yucom.be 2025

MEDEWERKERS

	<i>TITEL :</i> Een korte geschiedenis van Debian		<i>REFERENCE :</i> 978-0-123456-47-2
<i>ACTIE</i>	<i>NAAM</i>	<i>DATUM</i>	<i>Handtekening</i>
GESCHREVEN DOOR		12 augustus 2026	

HERZIENINGEN

NUMMER	DATUM	BESCHRIJVING	NAAM

Inhoudsopgave

1	Inleiding -- Wat is het Debian-project?	1
1.1	In het begin	1
1.2	De uitspraak van Debian	1
2	Leiding	2
3	Releases van Debian	3
4	Een gedetailleerde geschiedenis	7
4.1	De 0.x-releases	7
4.2	Het vroege verpakkingssysteem van Debian	8
4.3	De 1.x-releases	8
4.4	De 2.x-releases	9
4.5	De 3.x-releases	10
4.6	The 4.x Releases	11
4.7	De 5.x-releases	11
4.8	De 6.x-releases	11
4.9	De 7.x-releases	12
4.10	De 8.x-releases	14
4.11	De 9.x-releases	15
4.12	De 10.x-releases	16
4.13	De 11.x-releases	17
5	Enkele belangrijke gebeurtenissen	18
5.1	Oktober 2000: Implementatie van pakketpools	18
5.2	November 2002: Brand verwoeste Debian-server	18
5.3	November 2003: Verschillende Debian-servers gehackt	18

6	Herinneringen aan mensen die we verloren zijn	19
6.1	Juli 2000: overlijden van Joel Klecker	19
6.2	Maart 2001: overlijden van Christopher Rutter	19
6.3	Maart 2001: overlijden van Fabrizio Polacco	19
6.4	Juli 2002: overlijden van Martin Butterweck	19
6.5	Mei 2004: overlijden van Manuel Estrada Sainz en Andrés García Solier	20
6.6	Juli 2005: overlijden van Jens Schmalzing	20
6.7	December 2008: overlijden van Thiemo Seufer	20
6.8	Juli 2009: overlijden van Steve Greenland	20
6.9	Augustus 2010: overlijden van Frans Pop	20
6.10	April 2011: overlijden van Adrian von Bidder	20
6.11	Mei 2013: overlijden van Ray Dassen	21
6.12	Juni 2013: overlijden van Paul Cupis	21
6.13	Juli 2014: overlijden van Peter Miller	21
6.14	Februari 2015: overlijden van Clytie Siddall	21
6.15	December 2015: overlijden van Ian Murdock	21
6.16	September 2016: overlijden van Kristoffer H. Rose	22
6.17	September 2018: overlijden van Innocent de Marchi	22
6.18	Maart 2019: overlijden van Lucy Wayland	22
6.19	Juni 2020: overlijden van Robert Lemmen	22
6.20	Juni 2020: overlijden van Karl Ramm	22
6.21	Januari 2021: overlijden van Adam Conrad	22
6.22	April 2021: overlijden van Rogério Theodoro de Brito	22
6.23	September 2023: overlijden van Abraham Raji	23
6.24	December 2023: overlijden van Gunnar Hjalmarsson	23
6.25	Juli 2024: overlijden van Peter De Schrijver	23
6.26	November 2024: Jérémy Bobbio died	23
6.27	Januari 2025: overlijden van Steve Langasek	23
7	Wat brengt de toekomst?	24
A	Het Debian Manifest	25
A.1	Wat is Debian Linux?	25
A.2	Waarom wordt Debian gemaakt?	25
A.3	Hoe gaat Debian proberen een einde te maken aan deze problemen?	26

Samenvatting

In dit document wordt de geschiedenis en doelstellingen van het Debian-project beschreven.

Hoofdstuk 1

Inleiding -- Wat is het Debian-project?

[The Debian Project](#) is a worldwide group of volunteers who endeavor to produce an operating system distribution that is composed entirely of free software. The principle product of the project to date is the Debian GNU/Linux software distribution, which includes the Linux operating system kernel, and thousands of prepackaged applications. Various processor types are supported to one extent or another, including 32 and 64 bit x86, ARM, MIPS, PowerPC and IBM S/390.

Debian motivated the formation of [Software in the Public Interest, Inc.](#), a New York-based non-profit organization. SPI was founded to help Debian and other similar organizations develop and distribute open hardware and software. Among other things, SPI provides a mechanism by which The Debian Project may accept contributions that are tax deductible in the United States.

For more information about free software, see the [Debian Social Contract](#) and associated Debian Free Software Guidelines, or the [Debian What Does Free Mean?](#) page.

1.1 In het begin

Het Debian-project werd officieel opgericht door Ian Murdock op [16 augustus 1993](#). (Er bestaat ook een [gescande afdruk](#) van die aankondiging.) In die tijd was het hele concept van een Linux-”distributie”nieuw. Ian wilde dat Debian een open distributie zou zijn, in de geest van Linux en GNU (lees zijn manifest in de bijlage bij dit document voor meer details). De ontwikkeling van Debian werd gedurende een jaar (van november 1994 tot november 1995) gesponsord door het GNU-project van de FSF.

Het doel was om Debian zorgvuldig en nauwgezet samen te stellen en met dezelfde zorg te onderhouden en te ondersteunen. Debian begon als een kleine, hechte groep hackers van vrije software en groeide geleidelijk uit tot een grote, goed georganiseerde gemeenschap van ontwikkelaars en gebruikers.

Toen Debian begon, was het de enige distributie die openstond voor elke ontwikkelaar en gebruiker om zijn of haar werk bij te dragen. Het blijft de belangrijkste niet-commerciële distributeur van Linux. Het is het enige grote project met statuten, een sociaal contract en beleidsdocumenten om het project te organiseren. Debian is ook de enige distributie die “microverpakking” toepast met behulp van gedetailleerde afhankelijkheidsinformatie over de relaties tussen pakketten om de consistentie van het systeem bij upgrades te waarborgen.

Om hoge kwaliteitsnormen te bereiken en te handhaven, heeft Debian een uitgebreide reeks beleidsregels en procedures voor het verpakken en leveren van software aangenomen. Deze normen worden ondersteund door tools, automatisering en documentatie die alle belangrijke elementen van Debian op een open en zichtbare manier implementeren.

1.2 De uitspraak van Debian

De officiële uitspraak van Debian is ‘de bi an’. De naam is afgeleid van de namen van de bedenker van Debian, Ian Murdock, en zijn vrouw, Debra.

Hoofdstuk 2

Leiding

Debian heeft sinds zijn oprichting in 1993 verschillende leiders gehad.

Ian Murdock richtte Debian op in augustus 1993 en had de leiding tot maart 1996.

Bruce Perens leidde Debian van april 1996 tot december 1997.

Ian Jackson leidde Debian van januari 1998 tot december 1998.

Wichert Akkerman leidde Debian van januari 1999 tot maart 2001.

Ben Collins leidde Debian van april 2001 tot april 2002.

Bdale Garbee leidde Debian van april 2002 tot april 2003.

Martin Michlmayr leidde Debian van maart 2003 tot maart 2005.

Branden Robinson leidde Debian van april 2005 tot april 2006.

Anthony Towns leidde Debian van april 2006 tot april 2007.

Sam Hocevar leidde Debian van april 2007 tot april 2008.

Steve McIntyre leidde Debian van april 2008 tot april 2010.

Stefano Zacchiroli leidde Debian van april 2010 tot april 2013.

Lucas Nussbaum leidde Debian van april 2013 tot april 2015.

Neil McGovern leidde Debian van april 2015 tot april 2016.

Mehdi Dogguy leidde Debian van april 2016 tot april 2017.

Chris Lamb leidde Debian van april 2017 tot en met april 2019.

Sam Hartman leidde Debian van april 2019 tot april 2020.

Jonathan Carter leidde Debian van april 2020 tot april 2024.

Andreas Tille led Debian from April 2024 until April 2026.

Sruthi Chandran was elected in April 2026 and is our current leader.

Hoofdstuk 3

Releases van Debian

Debian 0.01 tot en met 0.90 (augustus-december 1993)

Debian 0.91 (januari 1994): deze release had een eenvoudig pakkeetsysteem waarmee pakketten geïnstalleerd en verwijderd konden worden. Het project was op dat moment uitgegroeid tot een project met enkele tientallen medewerkers.

Debian 0.93R5 (maart 1995): op dat moment was de verantwoordelijkheid voor elk pakket duidelijk toegewezen aan een ontwikkelaar en werd het pakketbeheerprogramma (**dpkg**) gebruikt om pakketten te installeren na de installatie van een basissysteem.

Debian 0.93R6 (november 1995): **dselect** verschijnt. Dit was de laatste Debian-release die het binaire formaat a.out gebruikte; er waren ongeveer 60 ontwikkelaars. De eerste master.debian.org-server werd gebouwd door Bdale Garbee en gehost door HP, parallel aan de release van 0.93R6. De implementatie van een expliciete masterserver waarop Debian-ontwikkelaars elke release konden bouwen, leidde rechtstreeks tot de vorming van het spiegelservernetwerk van Debian en indirect tot de ontwikkeling van veel van de beleidsregels en procedures die tegenwoordig worden gebruikt om het project te beheren.

Debian 1.0 is nooit uitgebracht: InfoMagic, een cd-leverancier, heeft per ongeluk een ontwikkelingsversie van Debian uitgebracht en deze de naam 1.0 gegeven. Op 11 december 1995 maakten Debian en InfoMagic gezamenlijk bekend dat deze versie verknoeid was. Bruce Perens legt uit dat de gegevens die op de "InfoMagic Linux Developer's Resource 5-CD Set November 1995" staan als "Debian 1.0", niet de release is van Debian 1.0, maar een vroege ontwikkelingsversie die slechts gedeeltelijk het ELF-formaat gebruikt, en die waarschijnlijk niet correct zal opstarten of werken en niet de kwaliteit heeft van een uitgebracht Debian-systeem. Om verwarring tussen de voortijdige cd-versie en de daadwerkelijke Debian-versie te voorkomen, heeft het Debian Project de naam van de volgende versie gewijzigd in "Debian 1.1". De voortijdige Debian 1.0 op cd is verouderd en mag niet worden gebruikt.

Het hosten van master.debian.org werd eind 1995 overgebracht van HP naar i-Connect.Net. Michael Neuffer en Shimon Shapiro, oprichters van i-Connect.Net, hebben master iets meer dan een jaar op hun eigen hardware gehost. Gedurende deze periode leverden ze veel diensten aan Debian, waaronder het uitvoeren van wat in feite het proces voor nieuwe medewerkers van die tijd was, en het aanzienlijk ondersteunen van de groei van het jonge spiegelservernetwerk van Debian.

Debian 1.1 *Buzz* (17 juni 1996): dit was de eerste Debian-release met een codenaam. Deze was, net als alle andere tot nu toe, ontleend aan een personage uit een van de *Toy Story*-films... in dit geval Buzz Lightyear. Tegen die tijd had Bruce Perens het leiderschap van het project overgenomen van Ian Murdock, en Bruce werkte bij Pixar, het bedrijf dat de films produceerde. Deze release was volledig ELF, maakte gebruik van Linux-kernel 2.0 en bevatte 474 pakketten.

Debian 1.2 *Rex* (12 december 1996): vernoemd naar de plastic dinosaurus in de *Toy Story*-films. Deze release bestond uit 848 pakketten, beheerd door 120 ontwikkelaars

Debian 1.3 *Bo* (5 juni 1997): vernoemd naar Bo Peep, de herderin. Deze release bestond uit 974 pakketten, beheerd door 200 ontwikkelaars.

Debian 2.0 *Hamm* (24 juli 1998): vernoemd naar het spaarvarken in de *Toy Story*-films. Dit was de eerste multi-architectuurrelease van Debian, met ondersteuning voor de Motorola 68000-serie. Met Ian Jackson als projectleider maakte deze release de overstap naar libc6 en ze bestond uit meer dan 1500 pakketten, beheerd door meer dan 400 ontwikkelaars.

Debian 2.1 *Slink* (March 9th, 1999): Named for the slinky-dog in the movie. Two more architectures were added, [Alpha](#) and [SPARC](#). With Wichert Akkerman as Project Leader, this release consisted of about 2250 packages and required 2 CDs in the

official set. The key technical innovation was the introduction of apt, a new package management interface. Widely emulated, apt addressed issues resulting from Debian's continuing growth, and established a new paradigm for package acquisition and installation on Open Source operating systems.

Debian 2.2 *Potato* (15 August 2000): Named for "Mr Potato Head" in the *Toy Story* movies. This release added support for the [PowerPC](#) and [ARM](#) architectures. With Wichert still serving as Project Leader, this release consisted of more than 3900 binary packages derived from over 2600 source packages maintained by more than 450 Debian developers.

Debian 3.0 *Woody* (19 July 2002): Named for the main character in the *Toy Story* movies: "Woody" the cowboy. Even more architectures were added in this release: [IA-64](#), [HP PA-RISC](#), [MIPS \(big endian\)](#), [MIPS \(little endian\)](#) and [S/390](#). This is also the first release to include cryptographic software due to the restrictions for exportation being *lightened* in the US, and also the first one to include KDE, now that the license issues with Qt were resolved. With Bdale Garbee recently appointed Project Leader, and more than 900 Debian developers, this release contained around 8,500 binary packages and 7 binary CDs in the official set.

Debian 3.1 *Sarge* (6 juni 2005): vernoemd naar de sergeant van de Green Plastic Army Men. Er zijn geen nieuwe architecturen toegevoegd aan de release, hoewel er tegelijkertijd een niet-officiële overzetting naar AMD64 werd gepubliceerd en gedistribueerd via de nieuwe hostingsite van het Alioth-project. Deze release bevat een nieuw installatiesysteem: *debian-installer*, een modulair stuk software met automatische hardware-detectie, functies voor onbeheerde installatie en volledig vertaald in meer dan dertig talen. Het was ook de eerste release met een volledige kantoor-suite: OpenOffice.org. Branden Robinson was net aangesteld als projectleider. Deze release is gemaakt door meer dan negenhonderd Debian-ontwikkelaars en bevatte ongeveer 15.400 binaire pakketten en 14 binaire cd's in de officiële set.

Debian 4.0 *Etch* (8 April 2007): named for the sketch toy in the movie. One architecture was added in this release: [AMD64](#), and official support for [m68k](#) was dropped. This release continued using the *debian-installer*, but featuring in this release a graphical installer, cryptographic verification of downloaded packages, more flexible partitioning (with support for encrypted partitions), simplified mail configuration, a more flexible desktop selection, simplified but improved localization and new modes, including a *rescue* mode. New installations would not need to reboot through the installation process as the previous two phases of installation were now integrated. This new installer provided support for scripts using composed characters and complex languages in its graphical version, increasing the number of available translations to over fifty. Sam Hocevar was appointed Project Leader the very same day, and the project included more than one thousand and thirty Debian developers. The release contained around 18,000 binary packages over 20 binary CDs (3 DVDs) in the official set. There were also two binary CDs available to install the system with alternate desktop environments different to the default one.

Debian 5.0 *Lenny* (February 2009): named for the wind up binoculars in the *Toy Story* movies. One architecture was added in this release: [ARM EABI](#) (or *armel*), providing support for newer ARM processors and deprecating the old ARM port (*arm*). The [m68k](#) port was not included in this release, although it was still provided in the *unstable* distribution. This release did not feature the [FreeBSD port](#), although much work on the port had been done to make it qualify it did not meet yet the [qualification requirements](#) for this release.

De ondersteuning voor kleine apparaten is in deze release verbeterd door de toegevoegde ondersteuning voor het Orion-platform van Marvell, dat in veel opslagapparaten werd gebruikt en ook in verschillende netbooks werd ondersteund. Er zijn enkele nieuwe buildtools toegevoegd waardoor het cross-compileren en verkleinen van Debian-pakketten voor ingebouwde ARM-systemen mogelijk werd. Ook werden nu netbooks van verschillende leveranciers ondersteund en bood de distributie software die geschikt was voor computers met relatief lage prestaties.

Het was ook de eerste release die vrije versies van Sun's Java-technologie aanbood, waardoor het mogelijk werd om Java-applicaties in de sectie *main* aan te bieden.

Debian 6.0 *Squeeze* (februari 2011): vernoemd naar de groene buitenaardse wezens met drie ogen.

De release werd op 6 augustus 2010 bevroren, terwijl veel Debian-ontwikkelaars bijeen waren op de 10de DebConf in New York City.

While two architectures (alpha and hppa) were dropped, two architectures of the new [FreeBSD port](#) (kfreebsd-i386 and kfreebsd-amd64) were made available as *technology preview*, including the kernel and userland tools as well as common server software (though not advanced desktop features yet). This was the first time a Linux distribution has been extended to also allow use of a non-Linux kernel.

De nieuwe release introduceerde een op afhankelijkheden gebaseerde opstartvolgorde, waardoor parallele verwerking van init-scripts mogelijk werd, wat het opstarten van het systeem versnelde.

Debian 6 was de eerste release die profiteerde van langetermijnondersteuning (Long Term Support - LTS), een project om de levensduur van alle stabiele releases van Debian te verlengen tot (minstens) 5 jaar. Debian LTS werd niet beheerd door het

Debian veiligheidsteam, maar door een aparte groep vrijwilligers en bedrijven die er een succes van wilden maken. Debian 6 werd ondersteund tot eind februari 2016 en de LTS was beperkt tot de architecturen i386 en amd64.

Debian 7.0 *Wheezy* (mei 2013): vernoemd naar de rubberen speelgoedpinguïn met een rode vlinderdas.

De release werd bevroren op 30 juni 2012, vlak voor de bijeenkomst van Debian-ontwikkelaars op de 12e DebConf in Managua, Nicaragua.

In deze release werd één nieuwe architectuur opgenomen (armhf) en werd multi-architectuurondersteuning, waardoor gebruikers pakketten van meerdere architecturen op dezelfde machine konden installeren. Dankzij verbeteringen in het installatieproces konden visueel gehandicapten voor het eerst het systeem installeren met behulp van spraaksoftware.

Dit was ook de eerste release die de installatie en het opstarten ondersteunde op apparaten met UEFI-firmware.

Debian 7 had tot eind mei 2018 langdurige ondersteuning (Long Term Support - LTS) voor de architecturen i386, amd64, armel en armhf.

Debian 8 *Jessie* (april 2015): vernoemd naar de cowgirlpop die voor het eerst voorkwam in Toy Story 2.

Deze release introduceerde voor het eerst het systemd init-systeem als standaard. Er werden twee nieuwe architecturen geïntroduceerd: arm64 en ppc64el, en drie architecturen werden geschrapt: s390 (vervangen door s390x), ia64 en sparc. De Sparc-architectuur was al 16 jaar aanwezig in Debian, maar het ontbrak aan ondersteuning van ontwikkelaars om deze in de distributie onderhoudbaar te houden.

De release bevatte veel beveiligingsverbeteringen, zoals een nieuwe kernel die een hele reeks beveiligingskwetsbaarheden (symlink-aanvallen) ongedaan maakte, een nieuwe manier om pakketten te detecteren die onder beveiligingsondersteuning vielen, meer pakketten die waren gebouwd met minder kwetsbare compilervlaggen en een nieuw mechanisme (needrestart) om subsystemen te detecteren die opnieuw moesten worden opgestart om beveiligingsupdates na een upgrade door te voeren.

Debian 8 had tot eind juni 2020 langdurige ondersteuning (Long Term Support - LTS) voor de architecturen i386, amd64, armel en armhf.

Debian 9 *Stretch* (juni 2017): vernoemd naar de rubberen speelgoedoctopus met zuignappen aan haar acht lange armen die voorkwam in Toy Story 3.

De release werd bevroren op 7 februari 2017.

Debian 9 is opgedragen aan de oprichter van het project, Ian Murdock, die op 28 december 2015 overleed.

Ondersteuning voor de powerpc-architectuur is in deze release geschrapt, terwijl de mips64el-architectuur is geïntroduceerd. Deze release introduceerde debug-pakketten met een nieuwe pakketbron in het archief. Pakketten uit deze pakketbron leverden automatisch debug-symbolen voor pakketten. Firefox en Thunderbird zijn teruggekeerd naar Debian en vervangen hun merkloze versies Icedove en Icedove, die meer dan 10 jaar in het archief aanwezig waren. Dankzij het Reproducible Builds-project kon meer dan 90% van de bronpakketten in Debian 9 bit-voor-bit identieke binaire pakketten bouwen.

Debian 9 had tot eind juni 2022 langdurige ondersteuning (Long Term Support - LTS) voor de architecturen i386, amd64, armel en armhf.

Debian 10 *Buster* (juli 2019): vernoemd naar Andy's hond, die hij als kerstcadeau kreeg aan het einde van Toy Story.

Met deze release heeft Debian voor het eerst een verplicht toegangscontrolesysteem (AppArmor) opgenomen dat standaard ingeschakeld is. Het was ook de eerste Debian-release die werd geleverd met op Rust gebaseerde programma's zoals Firefox, ripgrep, fd, exa, enz. en een aanzienlijk aantal op Rust gebaseerde bibliotheken (meer dan 450). In Debian 10 gebruikt GNOME standaard de Wayland-beeldschermserver in plaats van Xorg, wat een eenvoudiger en moderner ontwerp en voordelen voor de beveiliging oplevert. De UEFI-ondersteuning ("Unified Extensible Firmware Interface"), die voor het eerst werd geïntroduceerd in Debian 7, werd in Debian 10 verder verbeterd. Deze ondersteuning is nu beschikbaar voor de architecturen amd64, i386 en arm64 en is direct gebruiksklaar op de meeste machines met Secure Boot.

Debian 10 had tot eind juni 2024 langdurige ondersteuning (Long Term Support - LTS) voor de architecturen i386, amd64, armel en armhf.

Debian 11 *Bullseye* (14 augustus 2021): vernoemd naar Woody's houten speelgoedpaard dat voorkwam in Toy Story 2.

Deze release bevatte meer dan 11.294 nieuwe pakketten, wat het totaal op 59.551 pakketten bracht. Tegelijk vond er een aanzienlijke vermindering plaats van meer dan 9.519 pakketten die als "verouderd" werden gemarkeerd en verwijderd. 42.821 pakketten werden bijgewerkt en 5.434 pakketten bleven ongewijzigd.

Debian 11 maakte het mogelijk om zonder stuurprogramma's te printen en te scannen, zonder dat daarvoor specifieke (vaak niet-vrije) stuurprogramma's van leveranciers nodig waren, en leverde een Linux-kernel met ondersteuning voor het exFAT-bestandssysteem. De ondersteuning voor de mips-architectuur werd geschrapt, maar de ondersteuning voor mipsel-architecturen (little-endian) voor 32-bits hardware en mips64el-architecturen voor 64-bits little-endian hardware bleef behouden.

Het Debian Med-team leverde een bijdrage aan de strijd tegen COVID-19 door software te bundelen voor onderzoek naar het virus op sequentieniveau en voor de bestrijding van de pandemie met hulpmiddelen die in de epidemiologie worden gebruikt. Dit werk werd voortgezet met de focus op hulpmiddelen voor machinaal leren voor beide vakgebieden.

Debian 12 *Bookworm* (10 juni 2023): vernoemd naar een groene speelgoedworm met ingebouwde zaklamp die voorkwam in Toy Story 3.

Deze release bevatte meer dan 11.089 nieuwe pakketten, wat het totaal op 64.419 pakketten brengt, terwijl meer dan 6.296 pakketten als "verouderd" zijn verwijderd. In deze release zijn 43.254 pakketten bijgewerkt. Het totale schijfgebruik voor *bookworm* is 365.016.420 kB (365 GB) en bestaat uit 1.341.564.204 regels code.

Naar aanleiding van de [algemene resolutie van 2022](#) over niet-vrije firmware is het Debian Sociaal Contract aangepast en is er een nieuw archiefgebied met de naam *non-free-firmware* geïntroduceerd, waardoor het mogelijk is om niet-vrije firmware te scheiden van de andere niet-vrije pakketten. De meeste niet-vrije firmwarepakketten zijn verplaatst van *non-free* naar *non-free-firmware*. Door deze scheiding is het mogelijk om verschillende officiële installatie-images te bouwen. En het maakt het veel eenvoudiger om Debian op populaire hardware te installeren met behulp van het officiële Debian-installatieprogramma.

In totaal worden negen architecturen officieel ondersteund voor *bookworm*.

Het Debian Cloud-team publiceert *bookworm* voor drie populaire cloudcomputingdiensten.

Tussen de releases door, in [Bug#978636](#) (februari 2021), heeft de Technisch Comité besloten dat Debian *bookworm* alleen de merged-usr¹ root-bestandssysteemindeling zou ondersteunen en de ondersteuning voor de niet-merged-usr-indeling zou laten vallen. Voor systemen die geïnstalleerd zijn als *buster* of *bullseye* zouden er geen wijzigingen in het bestandssysteem zijn; systemen die de oudere indeling gebruiken, zouden echter wel worden geconverteerd tijdens de upgrade.

Dankzij de gezamenlijke inspanningen van het Debian beveiligingsteam en het Debian team voor langdurige ondersteuning wordt *bookworm* tot juni 2028 (vijf jaar na de release) op vier architecturen ondersteund.

Debian 13 *Trixie* (vanaf augustus 2024 de *test*-distributie): Trixie is een blauwe speelgoed-triceratops die voorkwam in Toy Story 3.

¹usr-merge (of merged-usr of /usr-move) is een bestandssysteemindeling waarbij de traditionele Unix-mappen /bin, /sbin, /lib en /lib64 worden vervangen door symbolische koppelingen naar hun tegenhangers onder /usr. Zo wordt bijvoorbeeld /bin vervangen door een symbolische koppeling naar /usr/bin. In 2012 werd usr-merge geïmplementeerd in Fedora Linux en Ubuntu Linux. Zie ook [Het pleidooi voor de usr-samenvoeging](#) en de [Notities bij de release van Bookworm](#).

Hoofdstuk 4

Een gedetailleerde geschiedenis

4.1 De 0.x-releases

Debian was begun in August 1993 by Ian Murdock, then an undergraduate at Purdue University. Debian was sponsored by the GNU Project of [The Free Software Foundation](#), the organization started by Richard Stallman and associated with the General Public License (GPL), for one year -- from November 1994 to November 1995.

Debian 0.01 tot en met Debian 0.90 werden uitgebracht tussen augustus en december 1993. Ian Murdock schrijft:

"Debian 0.91 werd uitgebracht in januari 1994. Het had een primitief pakketsysteem waarmee gebruikers pakketten konden manipuleren, maar dat deed verder weinig anders (het kende zeker nog geen vereisten of iets dergelijks). Tegen die tijd werkten er een paar dozijn mensen aan Debian, hoewel ik de releases toen nog grotendeels zelf samenstelde. 0.91 was de laatste release die op deze manier gebeurde.

Het grootste deel van 1994 werd besteed aan het organiseren van het Debian-project, zodat anderen effectiever konden meewerken, en aan het werken aan **dpkg** (Ian Jackson was hier grotendeels verantwoordelijk voor). Voor zover ik me kan herinneren, waren er in 1994 geen releases voor het publiek, hoewel er wel verschillende interne releases waren terwijl we werkten aan het verbeteren van het proces.

Debian 0.93 Release 5 vond plaats in maart 1995 en was de eerste "moderne" release van Debian: er waren toen veel meer ontwikkelaars (hoewel ik me niet precies herinner hoeveel), die elk hun eigen pakketten onderhielden, en **dpkg** werd gebruikt om al deze pakketten te installeren en te onderhouden nadat een basissysteem was geïnstalleerd.

Debian 0.93 Release 6 happened in November 1995 and was the last a.out release. There were about sixty developers maintaining packages in 0.93R6. If I remember correctly, **dselect** first appeared in 0.93R6."

Ian Murdock merkt ook op dat Debian 0.93R6 "... altijd mijn favoriete release van Debian is geweest", hoewel hij toegeeft dat hij mogelijk een persoonlijke voorkeur had, aangezien hij in maart 1996 stopte met actief meewerken aan het project tijdens de pre-productie van Debian 1.0, dat feitelijk werd uitgebracht als Debian 1.1 om verwarring te voorkomen nadat een cd-fabrikant een niet-uitgebrachte versie ten onrechte als Debian 1.0 had bestempeld. Dit incident leidde tot het concept van officiële "cd-images, waarmee het project leveranciers kon helpen dit soort fouten te voorkomen.

In augustus 1995 (tussen Debian 0.93 Release 5 en Debian 0.93 Release 6) begon Hartmut Koptein met de eerste overzetting van Debian naar de Motorola m68k-familie. Hij meldt dat "Veel, heel veel pakketten i386-centrisch waren (little endian, -m486, -O6 en allemaal voor libc4) en het was een moeilijke tijd om een basispakket op mijn machine te krijgen (een Atari Medusa 68040, 32 MHz). Na drie maanden (in november 1995) had ik 200 pakketten geüpload van de 250 beschikbare pakketten, allemaal voor libc5! Later begon hij samen met Vincent Renardias en Martin Schulze een andere overzetting naar de PowerPC-familie.

Since this time, the Debian Project has grown to include several [ports](#) to other architectures, a port to a new (non-Linux) kernel, the GNU Hurd microkernel, and at least one flavor of BSD kernel.

Een van de eerste leden van het project, Bill Mitchell, herinnert zich dat de Linux-kernel

"... een versienummer tussen 0,99r8 en 0,99r15 had toen we begonnen. Lange tijd kon ik de kernel in minder dan 30 minuten bouwen op een machine met een 386 processor van 20 MHz, en kon ik in diezelfde tijd ook een Debian-installatie uitvoeren op minder dan 10 MB schijfruimte.

”... Ik herinner me dat de eerste groep bestond uit Ian Murdock, mezelf, Ian Jackson, een andere Ian wiens achternaam ik me niet herinner, Dan Quinlan en nog een paar mensen wiens namen ik me niet herinner. Matt Welsh was ofwel betrokken bij de initiële groep of sloot zich er vrij vroeg bij aan (hij heeft het project sindsdien verlaten). Iemand zette een mailinglijst op en we konden aan de slag.

Voor zover ik me herinner, zijn we niet met een plan begonnen, en we zijn ook niet begonnen met het opstellen van een plan op een zeer georganiseerde manier. Vanaf het begin, herinner ik me, begonnen we met het verzamelen van bronnen voor een vrij willekeurige verzameling pakketten. Na verloop van tijd richtten we ons op een verzameling items die nodig waren om de kern van een distributie samen te stellen: de kernel, een shell, update, getty, diverse andere programma’s en ondersteunende bestanden die nodig zijn om het systeem te initialiseren, en een set basisgereedschappen.”

4.2 Het vroege verpakkingssysteem van Debian

In de beginfase van het project overwogen de leden om alleen broncode-pakketten te distribueren. Elk pakket zou bestaan uit de bovenstroomse broncode en een Debianspecifiek patchbestand, en gebruikers zouden de broncode uitpakken, de patches toepassen en de binaire bestanden zelf compileren. Ze realiseerden zich echter al snel dat er een soort binair distributieschema nodig zou zijn. Het eerste verpakkingshulpmiddel, geschreven door Ian Murdock en **dpkg** genaamd, creëerde een pakket in een Debian-specifiek binair formaat, en kon later worden gebruikt om de bestanden in het pakket uit te pakken en te installeren.

Ian Jackson nam al snel de ontwikkeling van de verpakkingstool over, hernoemde de tool zelf naar **dpkg-deb** en schreef een frontendprogramma dat hij **dpkg** noemde om het gebruik van **dpkg-deb** te vergemakkelijken en de in het huidige Debian gebuikte systeem van *Dependencies* (vereisten) en *Conflicts* (conflicten) te bieden. De pakketten die door deze tools werden geproduceerd, hadden een header met daarin de versie van de tool die werd gebruikt om het pakket te maken, en een offset binnen het bestand naar een door **tar** geproduceerd archief, dat door bepaalde besturingsinformatie van de header werd gescheiden.

Rond deze tijd ontstond er een discussie tussen de leden van het project. Sommigen vonden dat het Debian-specifieke formaat, gecreëerd door **dpkg-deb**, moest worden vervangen door het formaat dat werd geproduceerd door het programma **ar**. Na verschillende herziene bestandsformaten en bijbehorende pakkettools werd het **ar**-formaat aangenomen. De belangrijkste waarde van deze wijziging is dat het mogelijk wordt om een Debian-pakket uit te pakken op elk Unix-achtig systeem zonder dat er een niet-vertrouwd uitvoerbaar bestand hoeft te worden uitgevoerd. Met andere woorden, alleen standaardtools die op elk Unix-systeem aanwezig zijn, zoals ‘ar’ en ‘tar’, zijn nodig om een binair Debian-pakket uit te pakken en de inhoud ervan te onderzoeken.

4.3 De 1.x-releases

Toen Ian Murdock Debian verliet, benoemde hij Bruce Perens tot de volgende leider van het project. Bruce raakte voor het eerst geïnteresseerd in Debian toen hij probeerde een cd met een Linux-distributie te maken die “Linux for Hams” zou heten, en die alle Linux-software zou bevatten die nuttig is voor radioamateurs. Omdat hij constateerde dat het kernsysteem van Debian nog veel doorgedreven werk vereiste om zijn project te kunnen ondersteunen, werkte Bruce uiteindelijk intensief aan het basis-Linux-systeem en de bijbehorende installatietools, waardoor hij zijn amateurradio-distributie uitstelde. Hij stak (samen met Ian Murdock) de eerste set Debian-installatiescripts in elkaar, wat uiteindelijk resulteerde in de Debian Rescue Floppy (nood-floppy/herstelfloppy), die gedurende verschillende releases een kerncomponent was van het geheel van de Debian-installatietools.

Ian Murdock stelt:

”Bruce was de logische keuze om mij op te volgen, aangezien hij bijna een jaar lang het basissysteem had onderhouden en de taken had overgenomen toen de hoeveelheid tijd die ik aan Debian kon besteden snel afnam.”

Hij gaf de aanzet tot verschillende belangrijke aspecten van het project, waaronder de coördinatie van de inspanningen voor de ontwikkeling van de Richtlijnen voor Vrije Software van Debian en het Debian Sociaal Contract, en startte een Open Hardware Project op. Tijdens zijn periode als projectleider verwierf Debian marktaandeel en een reputatie als platform voor serieuze, technisch vaardige Linux-gebruikers.

Bruce Perens also spearheaded the effort to create [Software in the Public Interest, Inc.](#). Originally intended to provide the Debian Project with a legal entity capable of accepting donations, its aims quickly expanded to include supporting free software projects outside the Debian Project.

De volgende Debian-versies werden in deze periode uitgebracht:

- 1.1 *Buzz* uitgebracht in juni 1996 (474 pakketten, 2.0 kernel, volledig ELF, **dpkg**)
- 1.2 *Rex* uitgebracht in december 1996 (848 pakketten, 120 ontwikkelaars)
- 1.3 *Bo* uitgebracht in juli 1997 (974 pakketten, 200 ontwikkelaars)

Er zijn verschillende tussentijdse "punt-releases (tussenreleases) gemaakt voor 1.3, waarvan de laatste 1.3.1R6 was.

Bruce Perens werd begin januari 1998 als Debian Projectleider vervangen door Ian Jackson, nadat hij het project grotendeels had geleid tijdens de voorbereidingen voor de 2.0-release.

4.4 De 2.x-releases

Ian Jackson werd begin 1998 de leider van het Debian-project en werd kort daarna als vice-president toegevoegd aan de raad van bestuur van Software in the Public Interest. Na het aftreden van de penningmeester (Tim Sailer), de voorzitter (Bruce Perens) en de secretaris (Ian Murdock), werd hij voorzitter van de raad van bestuur en werden er drie nieuwe leden gekozen: Martin Schulze (vicevoorzitter), Dale Scheetz (secretaris) en Nils Lohner (penningmeester).

Debian 2.0 (*Hamm*) werd in juli 1998 uitgebracht voor de architecturen Intel i386 en Motorola 68000-serie. Deze release markeerde de overstap naar een nieuwe versie van de C-bibliotheken van het systeem (glibc2 of, om historische redenen, libc6). Ten tijde van de release werden meer dan 1500 pakketten onderhouden door meer dan 400 Debian-ontwikkelaars.

Wichert Akkerman succeeded Ian Jackson as Debian Project Leader in January of 1999. [Debian 2.1](#) was released on 09 March, 1999, after being delayed by a week when a few last-minute issues arose.

Debian 2.1 (*Slink*) featured official support for two new architectures: [Alpha](#) and [Sparc](#). The X-Windows packages included with Debian 2.1 were greatly reorganized from previous releases, and 2.1 included **apt**, the next-generation Debian package manager interface. Also, this release of Debian was the first to require 2 CD-ROMs for the "Official Debian CD set"; the distribution included about 2250 packages.

On 21 April 1999, [Corel Corporation](#) and the [K Desktop Project](#) effectively formed an alliance with Debian when Corel announced its intentions to release a Linux distribution based on Debian and the desktop environment produced by the KDE group. During the following spring and summer months, another Debian-based distribution, Storm Linux, appeared, and the Debian Project chose a new [logo](#), featuring both an Official version for use on Debian-sanctioned materials such as CD-ROMs and official Project web sites, and an Unofficial logo for use on material mentioning or derived from Debian.

A new, unique, Debian port also began at this time, for the [Hurd](#) port. This is the first port to use a non-Linux kernel, instead using the [GNU Hurd](#), a version of the GNU Mach microkernel.

Debian developers joined formally for the first time in an annual meeting called [DebConf](#). The first meeting, called [Debconf0](#), took place in Bordeaux, France from the 5th to the 9th of July 2000. The conference aim was to join developers and advanced users in a single place to talk about Debian and work together developing parts of the distribution.

Debian 2.2 (*Potato*) werd op 15 augustus 2000 uitgebracht voor de architecturen Intel i386, Motorola 68000-serie, alpha, SUN Sparc, PowerPC en ARM. Dit was de eerste release met overzettingen naar PowerPC en ARM. Ten tijde van de release waren er meer dan 3900 binaire en meer dan 2600 bronpakketten, beheerd door meer dan 450 Debian-ontwikkelaars.

Een interessant feit over Debian 2.2 is dat het liet zien hoe een vrije software-inspanning ondanks alle problemen eromheen toch kon leiden tot een modern besturingssysteem. Dit is grondig bestudeerd door een groep geïnteresseerden in een artikel genaamd [Counting potatoes: The size of Debian 2.2](#) (Aardappels tellen: De omvang van Debian 2.2), door Jesús González Barahona; een citaat uit dit artikel:

"[...] we gebruiken het sloccount-systeem van David A. Wheeler om het aantal fysieke broncoderegels (SLOC) van Debian 2.2 (ook wel bekend als potato) te bepalen. We laten zien dat Debian 2.2 meer dan 55.000.000 fysieke SLOC's bevat (bijna twee keer zoveel als Red Hat 7.1, dat ongeveer 8 maanden later uitkwam), wat aantoont dat het Debian-ontwikkelingsmodel (gebaseerd op het werk van een grote groep vrijwillige ontwikkelaars verspreid over de hele wereld) minstens even geschikt is als andere ontwikkelmethoden [...] Ook wordt aangetoond dat als Debian was ontwikkeld met behulp van traditionele, eigendomsgebonden methoden, de kosten voor de ontwikkeling van Debian 2.2 volgens de schattingen van het COCOMO-model bijna 1,9 miljard dollar zouden bedragen. Daarnaast bieden we zowel een analyse van de programmeertalen die in de distributie worden gebruikt (C is goed voor ongeveer 70%, C++ voor ongeveer 10%, LISP en Shell voor ongeveer 5%, met nog vele andere die volgen), als van de grootste pakketten (Mozilla, de Linux-kernel, PM3, XFree86, enz.)"

4.5 De 3.x-releases

Before woody could even begin to be prepared for release, a change to the archive system on ftp-master had to be made. Package pools, which enabled special purpose distributions, such as the new "Testing" distribution used for the first time to get woody ready for release, were [activated on ftp-master](#) in mid December 2000. A package pool is just a collection of different versions of a given package, from which multiple distributions (currently experimental, unstable, testing, and stable) can draw packages, which are then included in that distribution's Packages file.

Tegelijkertijd werd een nieuwe distributie *testing* geïntroduceerd. Vooral pakketten uit unstable die als stabiel worden beschouwd, worden na een periode van een paar weken verplaatst naar testing. Dit werd geïntroduceerd om de bevroeringstijd te verkorten en het project de mogelijkheid te geven op elk moment een nieuwe release klaar te maken.

In die periode sloten enkele bedrijven die aangepaste versies van Debian leverden hun deuren. Corel verkocht zijn Linux-divisie in het eerste kwartaal van 2001, Stormix ging op 17 januari 2001 failliet en Progeny stopte op 1 oktober 2001 met de ontwikkeling van zijn distributie.

The freeze for the next release started on July 1st 2001. However, it took the project a little more than a year to get to the next release, due to [problems in boot-floppies](#), because of the introduction of cryptographic software in the main archive and due to the changes in the underlying architecture (the incoming archive and the security architecture). In that time, however, the stable release (Debian 2.2) was revised up to seven times, and two Project Leaders were elected: Ben Collins (in 2001) and Bdale Garbee. Also, work in many areas of Debian besides packaging kept growing, including internationalization, Debian's web site (over a thousand web pages) was translated into over 20 different languages, and installation for the next release was ready in 23 languages. Two internal projects: Debian Junior (for children) and Debian Med (for medical practice and research) started during the woody release time frame providing the project with different focuses to make Debian suitable for those tasks.

The work around Debian didn't stop the developers from joining the annual [DebConf](#) meeting. The second meeting [Debconf1](#) was held from the 2nd to the 5th of July together with the Libre Software Meeting (LSM) at Bordeaux (France) gathered around forty Debian developers. The third conference, [Debconf2](#) took place in Toronto (Canada) July 5th 2002 with over eighty participants.

Debian 3.0 (*woody*) werd op 19 juli 2002 uitgebracht voor de architecturen Intel i386, Motorola 68000-serie, Alpha, SUN Sparc, PowerPC, ARM, HP PA-RISC, IA-64, MIPS, MIPS (DEC) en IBM s/390. Dit is de eerste release met ondersteuning voor HP PA-RISC, IA-64, MIPS, MIPS (DEC) en IBM s/390. Ten tijde van de release waren er ongeveer 8500 binaire pakketten die werden onderhouden door meer dan negenhonderd Debian-ontwikkelaars. Het was de eerste release die beschikbaar was op dvd en cd.

Vóór de volgende release werd de jaarlijkse bijeenkomst *DebConf* voortgezet met de vierde conferentie, [DebConf3](#), die van 18 tot en met 20 juli 2003 plaatsvond in Oslo met meer dan honderdtwintig deelnemers, voorafgegaan door een *DebCamp* van 12 tot en met 17 juli. De vijfde conferentie, [DebConf4](#), vond plaats van 26 mei tot en met 2 juni 2004 in Porto Alegre, Brazilië, met meer dan honderd zestig deelnemers uit zesentwintig verschillende landen.

Debian 3.1 (*sarge*) werd uitgebracht op 6 juni 2005 voor dezelfde architecturen als *woody*, hoewel er tegelijkertijd een onofficiële overzetting naar AMD64 werd uitgebracht die gebruikmaakte van de hostinginfrastructuur die ter beschikking stond van de distributie en beschikbaar was op Alioth (voorheen te vinden op <https://alioth.debian.org>). Er waren ongeveer 15.000 binaire pakketten, onderhouden door meer dan negenhonderd Debian-ontwikkelaars.

Er waren veel belangrijke wijzigingen in de *sarge*-release, voornamelijk vanwege de lange tijd die het kostte om de distributie te bevroeren en uit te brengen. Deze release bevatte niet alleen updates voor meer dan 73% van de software die in de vorige versie werd meegeleverd, maar bevatte ook veel meer software dan eerdere releases, waardoor de omvang bijna verdubbelde met 9.000 nieuwe pakketten, waaronder de OpenOffice-suite, de webbrowser Firefox en de e-mailclient Thunderbird.

Deze release werd geleverd met de Linux-kernels 2.4 en 2.6, XFree86 4.3, GNOME 2.8 en KDE 3.3, en met een gloednieuw installatiesysteem. Dit nieuwe installatiesysteem verving het verouderde installatiesysteem met bootfloppy's door een modulaair ontwerp dat geavanceerdere installaties mogelijk maakte (met ondersteuning voor RAID, XFS en LVM), inclusief hardwaredetectie, en maakte installaties eenvoudiger voor beginnende gebruikers van alle architecturen. Het schakelde ook over naar **aptitude** als de geselecteerde tool voor pakketbeheer. Het installatiesysteem bood daarnaast volledige internationalisatieondersteuning, aangezien de software in bijna veertig talen werd vertaald. De ondersteunende documentatie, de installatiehandleiding en de notities bij de release, werden met de release beschikbaar gesteld in respectievelijk tien en vijftien verschillende talen.

Deze release bevatte het resultaat van de inspanningen van de subprojecten Debian-Edu/Skolelinux, Debian-Med en Debian-Accessibility, waardoor het aantal educatieve pakketten, pakketten uit de medische sector en pakketten die speciaal zijn ontworpen voor mensen met een handicap, aanzienlijk toenam.

The sixth *DebConf*, [Debconf5](#) was held in Espoo, Finland, from July 10th to July 17th, 2005 with over three hundred participants. [Videos](#) from this conference are available online.

The seventh *DebConf*, [Debconf6](#) was held in Oaxtepec, Mexico, from May 14th to May 22nd, 2006 with around [two hundred](#) participants. [Videos](#) and [pictures](#) from this conference are available online.

4.6 The 4.x Releases

Debian 4.0 (*etch*) was [released](#) April 8th, 2007 for the same number of architectures as in *sarge*. This included the AMD64 port but dropped support for m68k. The m68k port was, however, still available in the *unstable* distribution. There were around 18,200 binary packages maintained by more than one thousand and thirty Debian developers.

4.7 De 5.x-releases

Debian 5.0 (*lenny*) was [released](#) February 14th, 2009 for one more architecture than its predecessor, *etch*. This included the port for newer ARM processors. As with the previous release, support for the m68k architecture was still available in *unstable*. There were around 23,000 binary packages (built from over 12,000 source packages) maintained by more than one thousand and ten Debian developers.

With the release of Debian lenny, the naming scheme for point releases was [changed](#): point releases will use a true micro version number, so the first point release of Debian lenny will be 5.0.1. In the past point releases were named by an *r* plus the number appended to major and minor number, e.g. 4.0r1.

The eighth *DebConf*, [Debconf7](#), was held in Edinburgh, Scotland, from June 17th to 23th, 2007 with over four hundred participants. [Videos](#) and [pictures](#) from this conference are available online.

The ninth *DebConf*, [Debconf8](#), was held in Mar de Plata, Argentina, from August 10th to 16th, 2008 with over [two hundred](#) participants. [Videos](#) and [pictures](#) from this conference are available online.

The tenth *DebConf*, [Debconf9](#), was held in Cáceres, Spain, from July 23th to 30th, 2009 with over [two hundred](#) participants. [Videos](#) and [pictures](#) from this conference are available online.

The eleventh *DebConf*, [Debconf10](#), was held in New York City, United States of America, from August 1st to 7th, 2010 with DebCamp preceding it from July 25th to 31st. Over [200 people](#) including Debian developers, maintainers, users gathered at the Columbia Campus to participate in the conference. [Videos](#) and [pictures](#) from this conference are available online.

4.8 De 6.x-releases

Debian 6.0 (*squeeze*) werd uitgebracht op 6 februari 2011.

After the project decided, the 29th of July 2009, to [adopt time-based freezes](#) so that new releases would be published the first half of every even year. Squeeze was a one-time exception to the two-year policy in order to get into the new time schedule.

Dit beleid werd ingevoerd om de voorspelbaarheid van releases voor gebruikers van de Debian-distributie te verbeteren en Debian-ontwikkelaars in staat te stellen een betere planning op de lange termijn te maken. Een releasecyclus van twee jaar bood meer tijd voor ingrijpende wijzigingen, waardoor het ongemak voor gebruikers werd verminderd. Verwacht werd dat voorspelbare bevrozingen ook de algehele bevrozingstijd zouden verkorten.

However, even though the freeze was expected in December 2009, the [announcement that squeeze had frozen](#) came in August 2010, coinciding with the celebration of the 10th annual DebConf meeting in New York.

Nieuwigheden zijn onder meer:

- Linux Kernel 2.6.32, nu volledig vrij en zonder problematische firmwarebestanden.
- libc: eglibc 2.11

- GNOME 2.30.0 met enkele onderdelen van 2.32
- KDE 4.4.5
- X.org 7.5
- Xfce 4.6
- OpenOffice.org 3.2.1
- Apache 2.2.16
- PHP 5.3.3
- MySQL 5.1.49
- PostgreSQL 8.4.6
- Samba 3.5.6
- GCC 4.4
- Perl 5.10
- Python 2.6 en 3.1
- 10.000 nieuwe pakketten, voor meer dan 29.000 binaire pakketten gebouwd uit bijna 15.000 bronzpakketten.
- DKMS, een raamwerk voor het genereren van Linux-kernelmodules waarvan de bronnen zich niet in de Linux-kernelbroncodeboom bevinden.
- Afhankelijkheidsgebaseerde ordening van init-scripts met behulp van insserv, waardoor parallele uitvoering mogelijk is en de tijd die nodig is om het systeem op te starten, wordt verkort.
- Twee nieuwe overzettingen, naar kfreebsd-i386 en naar kfreebsd-amd64.

Veel pakketten zijn een nieuw bronzpakketformaat gaan gebruiken, gebaseerd op quilt. Dit [nieuwe formaat](#), genaamd "3.0 (quilt)" voor niet-eigen pakketten, scheidt Debian-patches van de gedistribueerde broncode. Een nieuw formaat, "3.0 (native)", werd ook geïntroduceerd voor eigen pakketten. Nieuwe functies in deze formaten zijn onder andere ondersteuning voor meerdere bovenstroomse tar-archieven, ondersteuning voor tar-archieven, gecomprimeerd met bzip2- en lzma en het insluiten van binaire bestanden.

De twaalfde *DebConf*, [Debconf11](#), werd gehouden in Banja Luka, Servische Republiek, Bosnië en Herzegovina, van 24 tot 30 juli 2011, voorafgegaan door DebCamp van 17 tot 23 juli.

De dertiende *DebConf*, [Debconf12](#), werd gehouden in Managua, Nicaragua, van 8 tot 14 juli 2012, voorafgegaan door DebCamp van 1 tot 6 juli en een Debian Day op 7 juli.

4.9 De 7.x-releases

Debian 7.0 (*wheezy*) was released May 4th, 2013. This new version of Debian included various interesting features such as [multiarch support](#), several [specific tools to deploy private clouds](#), an improved installer, and a complete set of multimedia codecs and front-ends which removed the need for third-party repositories.

Na de release van Debian wheezy is de naamgeving voor tussenreleases [opnieuw gewijzigd](#): tussenreleases worden benoemd met het subversienummer, bijvoorbeeld 7.1. In het verleden werden tussenreleases benoemd door het micronummer toe te voegen aan het hoofd- en subversienummer, bijvoorbeeld 6.0.1.

Tijdens de conferentie van Debian, DebConf11, in juli 2011, werd de "multiarchitectuur-ondersteuning" geïntroduceerd. Deze functionaliteit was een releasedoel voor deze release. Multiarch is een radicale herziening van de hiërarchie van het bestandssysteem met betrekking tot bibliotheek- en headerpaden, om programma's en bibliotheken van verschillende hardwarearchitecturen

eenvoudig parallel op hetzelfde systeem te kunnen installeren. Dit stelt gebruikers in staat om pakketten van meerdere architecturen op dezelfde machine te installeren. Dit is op verschillende manieren nuttig, maar het meest gebruikelijk is het installeren van zowel 64- als 32-bits software op dezelfde machine en het automatisch correct oplossen van vereisten. Deze functionaliteit wordt uitgebreid beschreven in de [Multiarch-handleiding](#).

Het installatieproces was aanzienlijk verbeterd. Het systeem kon worden geïnstalleerd met behulp van spraaksoftware, vooral door mensen met een visuele beperking die geen brailleapparaat gebruiken. Dankzij de gezamenlijke inspanningen van een groot aantal vertalers was het installatiesysteem beschikbaar in 73 talen, en voor meer dan een dozijn ervan was ook spraaksynthese beschikbaar. Bovendien ondersteunde Debian voor het eerst installeren en opstarten via UEFI voor nieuwe 64-bits pc's, hoewel er nog geen ondersteuning was voor *Secure Boot*, veilig opstarten.

Andere nieuwe functies en bijgewerkte softwarepakketten waren onder meer:

- Linux Kernel 3.2
- kFreeBSD kernel 8.3 en 9.0
- libc: eglibc 2.13
- de GNOME 3.4 desktopomgeving
- KDE Plasma-werkruimtes en KDE-toepassingen 4.8.4
- de Xfce 4.8 desktopomgeving
- X.org 7.7
- LibreOffice 3.5.4 (vervangt OpenOffice)
- Xen Hypervisor 4.1.4
- Apache 2.2.22
- Tomcat 6.0.35 en 7.0.28
- PHP 5.4
- MySQL 5.5.30
- PostgreSQL 9.1
- Samba 3.6.6
- GCC 4.7 op pc's (4.6 elders)
- Perl 5.14
- Python 2.7
- 12.800 nieuwe pakketten, voor meer dan 37.400 binaire pakketten gebouwd uit bijna 17.500 bronpakketten.

For more information on the new features introduced in this release, see the *What's new in Debian 7.0* chapter of [Wheezy Release Notes](#).

De veertiende *DebConf* [Debconf13](#) werd gehouden in Vaumarcus, Zwitserland, van 11 tot en met 18 augustus 2013, voorafgegaan door DebCamp van 6 tot en met 10 augustus en een Debian Day op 11 augustus.

De vijftiende *DebConf* [Debconf14](#), werd gehouden in Portland, Verenigde Staten, van 23 tot en met 31 augustus 2014. Met 301 deelnemers was het de grootste Debconf op het westelijk halfrond tot nu toe.

4.10 De 8.x-releases

Debian 8.0 (*Jessie*) werd uitgebracht op 25 april 2015.

Een belangrijke verandering in deze release was de vervanging van het init-systeem: systemd verving sysvinit. Dit nieuwe init-systeem bood vele verbeteringen en snellere opstarttijden. De introductie ervan leidde echter tot veel discussie in de verschillende mailinglijsten en zelfs tot een algemene resolutie met de titel [init-systeemkoppeling](#). Voor deze resolutie bracht bijna de helft van de ontwikkelaars zijn stem uit¹.

Andere nieuwe functies en bijgewerkte softwarepakketten waren onder meer:

- Apache 2.4.10
- Asterisk 11.13.1
- GIMP 2.8.14
- een bijgewerkte versie van de GNOME-desktopomgeving 3.14
- GNU Compiler Collection 4.9.2
- Icedove 31.6.0 (een merkloze versie van Mozilla Thunderbird)
- Iceweasel 31.6.0esr (een merkloze versie van Mozilla Firefox)
- KDE Plasma-werkruimtes en KDE-toepassingen 4.11.13
- LibreOffice 4.3.3
- Linux 3.16.7-ctk9
- MariaDB 10.0.16 en MySQL 5.5.42
- Nagios 3.5.1
- OpenJDK 7u75
- Perl 5.20.2
- PHP 5.6.7
- PostgreSQL 9.4.1
- Python 2.7.9 en 3.4.2
- Samba 4.1.17
- Tomcat 7.0.56 en 8.0.14
- Xen Hypervisor 4.4.1
- de Xfce 4.10 desktopomgeving
- meer dan 43.000 andere kant-en-klare softwarepakketten, gebouwd uit bijna 20.100 bronpakketten.

For more information on the new features introduced in this release, see the *What's new in Debian 8.0* chapter of *Jessie* [Release Notes](#).

De zestiende *DebConf* [Debconf15](#), met DebCamp en het Open Weekend, vond plaats in Heidelberg, Duitsland, van 9 tot en met 22 augustus 2015.

De zeventiende *DebConf* [Debconf16](#) vond plaats in Kaapstad, Zuid-Afrika, van 23 juni tot en met 9 juli 2016 (voorafgegaan door DebCamp en DebianDay). Het was de eerste DebConf in Afrika.

¹Bij de verkiezingen voor de projectleider van Debian van de voorafgaande vier jaar lag het aantal kiezers doorgaans rond de 40% van het aantal Debian-ontwikkelaars

4.11 De 9.x-releases

Debian 9.0 (*Stretch*) werd uitgebracht op 17 juni 2017.

Nieuwe functies en bijgewerkte softwarepakketten waren onder meer:

- Apache 2.4.23
- Bind 9.10
- Calligra 2.9
- Emacs 25.1
- Firefox 50.0
- GNOME desktopomgeving 3.22
- GNU Compiler Collection 6.3
- GnuPG 2.1
- KDE Plasma-werkruimtes en KDE-toepassingen 5.8
- LibreOffice 5.2.7
- Linux 4.9
- MariaDB 10.1
- OpenJDK 8
- OpenSSH 7.4p1
- Perl 5.24
- PHP 7.0
- Postfix 3.1
- PostgreSQL 9.6
- Python 3.5
- Samba 4.5.8
- Xen Hypervisor 4.8.1
- de Xfce 4.12 desktopomgeving
- meer dan 51.000 andere kant-en-klare softwarepakketten, gebouwd uit bijna 25.000 bronpakketten.

For more information on the new features introduced in this release, see the *What's new in Debian 9.0* chapter of *Stretch Release Notes*.

De achttiende *DebConf* [Debconf17](#) vond plaats in Montreal, Canada, van 31 juli tot en met 12 augustus 2017, voorafgegaan door het DebCamp en de DebianDay.

De negentiende *DebConf* [Debconf18](#) - de eerste DebConf in Azië - werd van 21 juli tot en met 5 augustus 2018 gehouden in Hsinchu, Taiwan, traditioneel voorafgegaan door het DebCamp en een Open Dag voor het publiek.

4.12 De 10.x-releases

Debian 10.0 (*Buster*) werd uitgebracht op 6 juli 2019.

Nieuwe functies en bijgewerkte softwarepakketten waren onder meer:

- Apache 2.4.38
- Bind 9.11
- Calligra 3.1
- Emacs 26.1
- Firefox 60.7
- GNOME desktopomgeving 3.30
- GNU Compiler Collection 8.3
- GnuPG 2.2
- KDE Plasma-werkruimtes en KDE-toepassingen 5.14
- LibreOffice 6.1
- Linux 4.19
- MariaDB 10.3
- OpenJDK 11
- OpenSSH 7.9p1
- Perl 5.28
- PHP 7.3
- Postfix 3.3.2
- PostgreSQL 11
- Python 3.7.3
- Rustc 1.34
- Samba 4.9
- de Xfce 4.12 desktopomgeving
- meer dan 57.700 andere kant-en-klare softwarepakketten, gebouwd uit bijna 25.000 bronpakketten.

For more information on the new features introduced in this release, see the *What's new in Debian 10.0* chapter of *Buster Release Notes*.

Direct na de release van *Buster* vond van 14 tot en met 28 juli 2019 in Curitiba, Brazilië, de twintigste *DebConf* [Debconf19](#) plaats, samen met DebCamp en een Open Dag.

De eenentwintigste *DebConf* [Debconf20](#) werd vanwege COVID-19 online gehouden van 23 tot en met 29 augustus 2020.

4.13 De 11.x-releases

Debian 11.0 (*Bullseye*) werd uitgebracht op 14 augustus 2021.

Nieuwe functies en bijgewerkte softwarepakketten waren onder meer:

- Apache 2.4.48
- Bind 9.16
- Calligra 3.2
- Emacs 27.1
- Firefox 78
- GNOME desktopomgeving 3.38
- GNU Compiler Collection 10.2
- GnuPG 2.2.27
- KDE Plasma-werkruimtes en KDE-toepassingen 5.20
- LibreOffice 7.0
- Linux 5.10
- MariaDB 10.5
- OpenJDK 11
- OpenSSH 8.4p1
- Perl 5.32
- PHP 7.4
- Postfix 3.5
- PostgreSQL 13
- Python 3.9.1
- Rustc 1.48
- Samba 4.13
- de Xfce 4.16 desktopomgeving
- meer dan 59.500 andere kant-en-klare softwarepakketten, gebouwd uit meer dan 25.000 bronpakketten.

For more information on the new features introduced in this release, see the *What's new in Debian 11.0* chapter of *Bullseye Release Notes*.

Direct na de release van *Bullseye* werd de tweeëntwintigste *DebConf* [Debconf21](#) online gehouden - vanwege COVID-19 - van 24 tot en met 28 augustus 2021. Een (online) DebCamp ging eraan vooraf van 15 tot en met 23 augustus 2021.

[DebConf22](#), de 23e jaarlijkse Debian-conferentie, vond plaats in Prizren, Kosovo van 17 tot en met 24 juli 2022. We ontvingen 260 deelnemers uit 38 verschillende landen die deelnamen aan 91 evenementen, lezingen, discussiesessies, Birds of a Feather (BoF)-bijeenkomsten, workshops en andere activiteiten.

[DebConf23](#) vond plaats in Kochi, India van 10 tot en met 17 september 2023. Meer dan 474 deelnemers uit 35 landen van over de hele wereld kwamen bijeen voor in totaal 89 evenementen, bestaande uit lezingen, discussies, Birds of a Feather (BoF)-bijeenkomsten, workshops en andere activiteiten.

Hoofdstuk 5

Enkele belangrijke gebeurtenissen

5.1 Oktober 2000: Implementatie van pakketpools

James Troup [reported](#) that he has been working on re-implementing the archive maintenance tools and switching to package pools. From this date, files are stored in a directory named after the corresponding source package inside of the `pool`s directory. The distribution directories will only contain Packages files that contain references to the pool. This simplifies overlapping distributions such as testing and unstable. The archive is also database-driven using PostgreSQL which also speeds up lookups.

This concept of managing Debian's archives sort of like a package cache was first introduced by Bdale Garbee in [this email](#) to the debian-devel list in May of 1998.

5.2 November 2002: Brand verwoeste Debian-server

Op 20 november 2002, rond 8:00 uur CET, brak er brand uit in het Network Operations Center (NOC) van de Universiteit Twente. Het gebouw brandde volledig af. De brandweer had de hoop opgegeven om de serverruimte te beschermen. Het NOC hostte onder andere [satie.debian.org](#), met zowel het beveiligingsarchief als het archief non-US evenals de databases `new-maintainer` (nm) en `quality assurance` (qa). Debian heeft deze services opnieuw opgebouwd op de host `klecker`, die onlangs van de VS naar Nederland is verhuisd.

5.3 November 2003: Verschillende Debian-servers gehackt

Vanaf 17:00 UTC op 19 november 2003 werd [ingebroken](#) in vier van de belangrijkste webservers van het project, deze voor het bugvolgsysteem, voor mailinglijsten, voor beveiliging en voor webopzoeken. De diensten zijn offline gehaald voor inspectie en gelukkig kon worden bevestigd dat het pakketarchief niet was getroffen door deze inbraak. Op 25 november waren alle diensten hersteld en weer online.

Hoofdstuk 6

Herinneringen aan mensen die we verloren zijn

6.1 Juli 2000: overlijden van Joel Klecker

Op 11 juli 2000 overleed Joel Klecker, ook bekend als Espy, op 21-jarige leeftijd. Niemand die 'Espy' zag in #mklinux, de Debian-lijsten of -kanalen wist dat achter deze bijnaam een jonge man schuilging die leed aan een vorm van [Duchenne spierdystrofie](#). De meeste mensen kenden hem alleen als 'de Debian man van glibc en powerpc' en hadden geen idee van de beproevingen die Joel doorstond. Hoewel fysiek beperkt, deelde hij zijn grote geest met anderen.

Joel Klecker (ook bekend als Espy) zal gemist worden.

6.2 Maart 2001: overlijden van Christopher Rutter

Op 1 maart 2001 kwam Christopher Matthew Rutter (ook bekend als cmr) om het leven nadat hij op 19-jarige leeftijd werd aangereden door een auto. Christopher was een jong en bekend lid van het Debian-project dat meewerkte aan de overzetting naar de ARM-architectuur. De site [buildd.debian.org](#) is aan zijn nagedachtenis gewijd.

Chris Rutter zal gemist worden.

6.3 Maart 2001: overlijden van Fabrizio Polacco

Op 28 maart 2001 overleed Fabrizio Polacco na een lange ziekte. Het Debian Project eert zijn goede werk en sterke toewijding aan Debian en Vrije Software. De bijdragen van Fabrizio zullen niet worden vergeten, en andere ontwikkelaars zullen naar voren treden om zijn werk voort te zetten.

Fabrizio Polacco zal gemist worden.

6.4 Juli 2002: overlijden van Martin Butterweck

Op 21 juli 2002 overleed Martin Butterweck (ook bekend als blendi) aan de gevolgen van leukemie. Martin was een jong lid van het Debian-project dat zich onlangs bij het project had aangesloten.

Martin Butterweck zal gemist worden.

6.5 Mei 2004: overlijden van Manuel Estrada Sainz en Andrés García Solier

Op 9 mei kwamen Manuel Estrada Sainz (ranty) en Andrés García Solier (ErConde) om het leven bij een tragisch auto-ongeluk terwijl ze terugkeerden van de Vrije Softwareconferentie die in Valencia, Spanje werd gehouden.

Manuel Estrada Sainz en Andrés García Solier zullen gemist worden.

6.6 Juli 2005: overlijden van Jens Schmalzing

Op 30 juli is Jens Schmalzing (jensen) overleden bij een tragisch ongeval op zijn werkplek in München, Duitsland. Hij was betrokken bij Debian als beheerder van verschillende pakketten, hij ondersteunde de overzetting naar PowerPC, was lid van het kernelteam en speelde een cruciale rol bij het opwaarderen van het PowerPC kernelpakket naar versie 2.6. Hij onderhield ook de emulator Mac-on-Linux en de bijbehorende kernelmodules, werkte mee aan het installatiesysteem en was betrokken bij lokale activiteiten in München.

Jens Schmalzing zal gemist worden.

6.7 December 2008: overlijden van Thiemo Seufer

On December 26th Thiemo Seufer (ths) died in a car accident. He was the lead maintainer of the MIPS and MIPSEL port and he had also contributed at length in the debian-installer long before [he became a Debian developer](#) in 2004. As a member of the QEMU team he wrote most of the MIPS emulation layer.

Thiemo Seufer zal gemist worden.

6.8 Juli 2009: overlijden van Steve Greenland

Op 18 juli is Steve Greenland (stevegr) overleden aan kanker. Hij was de beheerder van veel kernpakketten (zoals cron) sinds hij in 1999 bij Debian kwam.

Steve Greenland zal gemist worden.

6.9 Augustus 2010: overlijden van Frans Pop

Frans Pop (fjp) is op 20 augustus overleden. Frans was betrokken bij Debian als beheerder van verschillende pakketten, hij steunde de overzetting naar S/390 en was een van de meest betrokken leden van het Debian Installer-team. Hij was een Debian-listmaster, redacteur en release manager van de Installatiehandleiding en de Notities bij release, evenals een Nederlandse vertaler.

Frans Pop zal gemist worden.

6.10 April 2011: overlijden van Adrian von Bidder

Adrian von Bidder (cmot) overleed op 17 april. Adrian was een van de oprichters en secretaris van debian.ch en was de drijvende kracht achter vele ideeën die Debian Zwitserland hebben gemaakt tot wat het vandaag de dag is. Adrian was ook actief in het onderhouden van software in het Debian-pakketarchief en vertegenwoordigde het project bij talloze evenementen.

Adrian von Bidder zal gemist worden.

6.11 Mei 2013: overlijden van Ray Dassen

Ray Dassen (jdassen) overleed op 18 mei. Ray was maar liefst 19 jaar Debian-ontwikkelaar. Hij sloot zich in 1994 aan bij het project en bleef tot aan zijn overlijden een actieve bijdrage leveren. Ray was een van de oprichters van het Debian GNOME-team. Zijn vriendelijkheid en bereidheid om te helpen bevorderden een geest van samenwerking binnen het GNOME-team. Hij bleef betrokken bij Debian als beheerder van diverse pakketten, met name het rekenbladprogramma Gnumeric.

Ray Dassen zal gemist worden.

6.12 Juni 2013: overlijden van Paul Cupis

Paul Cupis overleed op 17 juni 2013 op 32-jarige leeftijd. Hij kwam in 2003 bij Debian. Paul (cupis@debian.org) was actief betrokken bij het onderhoud van doctorj (het analyseren van Javadoc-commentaren) en andere pakketten in Debian.

Paul Cupis zal gemist worden.

6.13 Juli 2014: overlijden van Peter Miller

Peter Miller overleed op 27 juli. Peter was een relatieve nieuwkomer in het Debian-project, maar zijn bijdragen aan vrije en open source software gaan terug tot eind jaren 80. Peter leverde een belangrijke bijdrage aan GNU gettext en was tevens de belangrijkste bovenstroomse auteur en beheerder van andere projecten die deel uitmaken van Debian, waaronder, maar niet beperkt tot, srecord, aegis en cook. Peter was ook de auteur van het artikel *Recursive Make Considered Harmful*.

Peter Miller zal gemist worden.

6.14 Februari 2015: overlijden van Clytie Siddall

Clytie Siddall overleed in februari 2015. Clytie leverde jarenlang bijdragen aan Vietnamese vertalingen voor Debian en andere projecten. Binnen Debian werkte ze aan vertalingen voor het installatiesysteem, dpkg, apt en diverse documentatie. Ze leverde ook vertalingen binnen de GNOME-gemeenschap en vele andere projecten. Clytie was ook lid van de GNOME Foundation tussen 2005 en 2007.

Clytie Siddall zal gemist worden.

6.15 December 2015: overlijden van Ian Murdock

Ian Murdock, de oprichter van het Debian Project en zijn gemeenschap, overleed in december 2015. Ian kwam al vroeg in zijn leven in aanraking met computers; hij begon actief te programmeren op negenjarige leeftijd. Met het idee en de mogelijkheid om iets beters te maken, startte hij het Debian Project in augustus 1993. Destijds was het hele concept van een "distributie" van Linux nieuw. Geïnspireerd, zoals hij zei, door het feit dat Linus Torvalds zelf Linux vrij deelde, bracht hij Debian uit met de bedoeling dat deze distributie open zou worden gemaakt, in de geest van Linux en GNU. Ians droom leeft voort: Debian bestaat uit een sterke gemeenschap die ontwikkeling, groei en verwondering heeft bevorderd. Ze blijft ongelooflijk actief, met duizenden ontwikkelaars die talloze uren werken om de wereld een betrouwbaar en veilig besturingssysteem te bieden. Debian heeft de interesse, nieuwsgierigheid en passie gewekt van degenen die iets beter willen maken. Toen, nu en ver in de toekomst.

De release van Debian 9 *Stretch* werd ter nagedachtenis aan hem opgedragen.

Ian Murdock zal gemist worden.

6.16 September 2016: overlijden van Kristoffer H. Rose

Kristoffer H. Rose overleed op 17 september 2016 na een lange strijd tegen myelofibrose. Kristoffer was een medewerker van Debian vanaf de allereerste dagen van het project, en de bovenstroomse auteur van verschillende pakketten, zoals het LaTeX-pakket Xy-pic en FlexML. Bij zijn terugkeer naar het project na enkele jaren afwezigheid, hadden velen van ons het genoegen Kristoffer te ontmoeten tijdens DebConf15 in Heidelberg.

Kristoffer H. Rose zal gemist worden.

6.17 September 2018: overlijden van Innocent de Marchi

Innocent was een wiskundeleraar en een ontwikkelaar van vrije software. Een van zijn passies waren tangrampuzzels, wat hem ertoe aanzette een tangramachtig spel te schrijven dat hij later verpakte en onderhield in Debian. Al snel breidden zijn bijdragen zich uit naar andere gebieden, en hij werkte ook als onvermoeibare vertaler naar het Catalaans. Innocent de Marchi zal gemist worden.

6.18 Maart 2019: overlijden van Lucy Wayland

Lucy was een belangrijke medewerker binnen de Debian-gemeenschap in Cambridge (VK) en hielp al jaren bij de organisatie van de Cambridge Mini-DebConf. Ze was een fervent voorvechter van diversiteit en inclusie en was betrokken bij de oprichting van het Debian Diversiteitsteam, waar ze zich inzette voor het vergroten van de zichtbaarheid van ondervertegenwoordigde groepen en ondersteuning bood bij diversiteitsvraagstukken binnen de gemeenschap. We zullen Lucy Wayland missen.

6.19 Juni 2020: overlijden van Robert Lemmen

In juni 2020 overleed Robert Lemmen na een ernstige ziekte. Robert nam sinds begin jaren 2000 regelmatig deel aan de Debian-ontmoetingen in Munchen en hielp er met lokale stands. Hij was sinds 2007 een ontwikkelaar van Debian. Hij leverde onder andere bijdragen aan het verpakken van modules voor Raku (destijds Perl6) en hielp andere medewerkers bij hun deelname aan het Raku-team. Hij zette zich ook in voor het opsporen van circulaire afhankelijkheden in Debian. We zullen Robert Lemmen missen.

6.20 Juni 2020: overlijden van Karl Ramm

Karl Ramm overleed in juni 2020 aan complicaties als gevolg van uitgezaaide darmkanker. Hij was sinds 2001 Debian-ontwikkelaar en verpakte verschillende componenten van MIT's Project Athena. Hij was gepassioneerd door technologie en Debian en altijd geïnteresseerd om anderen te helpen hun passies te vinden en te behartigen. Karl Ramm zal gemist worden.

6.21 Januari 2021: overlijden van Adam Conrad

Adam Conrad "de oneindige"("infinity") (voorheen adconrad@d.o) is op 26 januari 2021 op 43-jarige leeftijd overleden. We zullen Adam Conrad missen.

6.22 April 2021: overlijden van Rogério Theodoro de Brito

In april 2021 verloren we Rogério Theodoro de Brito door de COVID-19-pandemie. Rogério genoot van het coderen van kleine tools en was al meer dan 15 jaar een medewerker van Debian. Hij droeg onder andere bij aan het gebruik van Kurobox/Linkstation-apparaten in Debian en onderhield de tool youtube-dl. Hij was ook actief en "Debian-contactpersoon" bij verschillende bovenstroomse projecten. We zullen Rogério Theodoro de Brito missen.

6.23 September 2023: overlijden van Abraham Raji

Op 13 september 2023 raakte Abraham Raji betrokken bij een dodelijk ongeval tijdens een kajaktocht.

Abraham was een populaire en gerespecteerde ontwikkelaar van Debian en tevens een prominent voorstander van vrije software in zijn thuisstaat Kerala, India. Hij was een getalenteerd grafisch ontwerper en leidde de afgelopen jaren de werkzaamheden in verband met ontwerp en beeldvorming voor DebConf23 en diverse andere lokale evenementen. Abraham gaf zijn tijd belangeloos aan het begeleiden van nieuwe medewerkers aan het Debian-project en speelde een belangrijke rol bij het opzetten en onderhouden van de website van Debian India.

Het Debian Project eert zijn goede werk en sterke toewijding aan Debian en Vrije Software. Abrahams bijdragen zullen niet worden vergeten en de hoge kwaliteit van zijn werk zal een inspiratiebron blijven voor anderen.

6.24 December 2023: overlijden van Gunnar Hjalmarsson

Debian-ontwikkelaar [Gunnar Hjalmarsson](#) is in 2023 overleden. Gunnar was sinds 2010 een consistente en gewaardeerde medewerker van Ubuntu, met name op het gebied van internationalisering, en raakte op gelijkaardige wijze betrokken bij Debian. Hij was een actieve beheerder binnen de Debian teams GNOME en Input Method.

Gunnar Hjalmarsson (06/10/1958 - 20/12/2023, Zweden) zal gemist worden.

6.25 Juli 2024: overlijden van Peter De Schrijver

Peter "p2"De Schrijver, ontwikkelaar van Debian (sinds 2004) en codeur voor de Linux kernel, is in juli 2024 overleden. Velen van ons kenden Peter als een zeer behulpzaam en toegewijd persoon en we waardeerden zijn bijdragen aan ons project en de Linux-gemeenschap. Peter was een vaste en bekende verschijning op vele conferenties en bijeenkomsten over de hele wereld. Peter werd zeer gewaardeerd om zijn technische expertise in probleemoplossing en zijn bereidheid om die kennis te delen. Op de vraag "waar ben je mee bezig?" nam Peter vaak de tijd om iets wat je extreem ingewikkeld vond op een begrijpelijke manier uit te leggen, of om je persoonlijk zijn hoge technische vaardigheden te laten zien, zoals het vertalen van gedisassembleerde binaire code naar C-broncode.

Het werk, de idealen en de herinnering aan Peter laten een opmerkelijk nalatenschap achter en een verlies dat over de hele wereld wordt gevoeld, niet alleen in de vele gemeenschappen waarmee hij in contact stond, maar ook bij degenen die hij inspireerde en raakte.

Peter De Schrijver (17-09-1970, Antwerpen - 12-07-2024, Finland) zal gemist worden.

6.26 November 2024: Jérémy Bobbio died

Jérémy "lunar"Bobbio, 41 years old, died on November 8, 2024. Lunar was very active as a Debian Developer, worked on the Tor project, and was one of the founders of the Reproducible Builds movement. They are remembered as a creative, thoughtful, smart activist; who made a huge impact on very thriving Free Software projects. Jérémy Bobbio will be missed.

6.27 Januari 2025: overlijden van Steve Langasek

Steve Langasek, 45 jaar oud, uit Portland, Oregon, is op 1 januari 2025 overleden in het Oregon Health and Science University Hospital. Steve was een van de Release Managers tijdens de release van Debian 3.1 "sarge" in 2005, evenals tijdens de release van 4.0 "etch" in 2007. Steve Langasek (27-04-1979 - 01-01-2025, Portland) zal gemist worden.

Hoofdstuk 7

Wat brengt de toekomst?

Het Debian-project blijft werken aan de distributie *unstable* (codenaam *sid*, naar het kwaadaardige en instabiele”buurjongetje uit *Toy Story 1* dat nooit uitgelaten zou mogen worden). Sid is de permanente naam voor de instabiele distributie en is altijd ’nog in ontwikkeling’. De meeste nieuwe of bijgewerkte pakketten worden naar deze distributie geupload.

De release *testing* is bedoeld als de volgende stabiele release en heeft momenteel (met ingang van juli 2024) de codenaam *Trixie*.

Bijlage A

Het Debian Manifest

Geschreven door Ian A. Murdock, herzien op 06/01/94

A.1 Wat is Debian Linux?

Debian Linux is een gloednieuwe soort Linux-distributie. In plaats van te worden ontwikkeld door één geïsoleerd individu of groep, zoals dit in het verleden het geval was bij andere Linux-distributies, wordt Debian open ontwikkeld in de geest van Linux en GNU. Het primaire doel van het Debian-project is om eindelijk een distributie te creëren die de naam Linux eer aandoet. Debian wordt zorgvuldig en gewetensvol samengesteld en zal met dezelfde zorg worden onderhouden en ondersteund.

Het is ook een poging om een niet-commerciële distributie te creëren die effectief kan concurreren op de commerciële markt. Ze zal uiteindelijk door de Free Software Foundation op cd worden verspreid, en de Debian Linux Association zal de distributie op diskette en tape aanbieden, samen met gedrukte handleidingen, technische ondersteuning en andere essentiële zaken voor de eindgebruiker. Al het bovenstaande zal beschikbaar zijn voor iets meer dan de kostprijs, en deze meerkost zal worden besteed aan de verdere ontwikkeling van vrije software voor alle gebruikers. Een dergelijke distributie is essentieel voor het succes van het Linux-besturingssysteem op de commerciële markt, en dit moet worden uitgevoerd door organisaties die in staat zijn om vrije software succesvol te bevorderen en te promoten zonder druk van winst of rendement.

A.2 Waarom wordt Debian gemaakt?

Distributies zijn essentieel voor de toekomst van Linux. In wezen elimineren ze de noodzaak voor de gebruiker om een vrij groot aantal essentiële tools te vinden, te downloaden, te compileren, te installeren en te integreren om een werkend Linux-systeem samen te stellen. In plaats daarvan wordt de last om een systeem samen te stellen gelegd bij de maker van de distributie, wiens werk gedeeld kan worden met duizenden andere gebruikers. Bijna alle Linux-gebruikers zullen hun eerste kennismaking met het besturingssysteem hebben via een distributie, en de meeste gebruikers zullen uit gemak een distributie blijven gebruiken, zelfs nadat ze vertrouwd zijn geraakt met het besturingssysteem. Distributies spelen dus inderdaad een zeer belangrijke rol.

Ondanks hun overduidelijke belang hebben distributies weinig aandacht getrokken van ontwikkelaars. Daar is een simpele reden voor: ze zijn noch eenvoudig noch aantrekkelijk om te bouwen en vereisen een grote, voortdurende inspanning van de maker om de distributie foutvrij en up-to-date te houden. Het is één ding om een systeem vanaf nul op te bouwen; het is iets heel anders om ervoor te zorgen dat het systeem eenvoudig te installeren is voor anderen, installeerbaar en bruikbaar is onder een breed scala aan hardwareconfiguraties, software bevat die anderen nuttig vinden en dat wordt bijgewerkt wanneer de componenten zelf worden verbeterd.

Veel distributies zijn ooit begonnen als redelijk goede systemen, maar na verloop van tijd wordt de aandacht voor het onderhouden van de distributie een secundaire zorg. Een voorbeeld hiervan is het Softlanding Linux System (beter bekend als SLS). Het is waarschijnlijk de meest foutgevoelige en slecht onderhouden Linux-distributie die er is; helaas is het waarschijnlijk ook de populairste. Het is zonder twijfel de distributie die de meeste aandacht trekt van de vele commerciële "distributeurs" van Linux die zijn opgedoken om te profiteren van de groeiende populariteit van het besturingssysteem.

Dit is inderdaad een slechte combinatie, aangezien de meeste mensen die Linux van deze "distributeurs" verkrijgen, een met bugs besmette en slecht onderhouden Linux-distributie ontvangen. Alsof dat nog niet erg genoeg is, hebben deze "distributeurs" de verontrustende neiging om niet-functionele of extreem instabiele "functies" van hun product op een misleidende manier uit te dragen. Combineer dit met het feit dat de kopers natuurlijk verwachten dat het product voldoet aan wat het belooft te zijn, en het feit dat velen misschien geloven dat het een commercieel besturingssysteem betreft (er is ook een tendens om niet te vermelden dat Linux vrij is en ook niet dat het wordt gedistribueerd onder de GNU General Public License). Bovendien verdienen deze "distributeurs" met hun inspanningen genoeg geld om grotere advertenties in meer tijdschriften te rechtvaardigen; het is het klassieke voorbeeld van onacceptabel gedrag dat wordt beloond door diegenen die gewoon niet beter weten. Het is duidelijk dat er iets moet gebeuren om de situatie te verhelpen.

A.3 Hoe gaat Debian proberen een einde te maken aan deze problemen?

Het ontwerpproces van Debian is open om ervoor te zorgen dat het systeem van de hoogste kwaliteit is en dat het aansluit bij de behoeften van de gebruikersgemeenschap. Door anderen met een breed scala aan vaardigheden en achtergronden te betrekken, kan Debian op een modulaire manier worden ontwikkeld. De componenten zijn van hoge kwaliteit omdat degenen met expertise op een bepaald gebied de mogelijkheid krijgen om de individuele componenten van Debian die dat gebied betreffen te construeren of te onderhouden. Het betrekken van anderen zorgt er ook voor dat waardevolle suggesties voor verbetering tijdens de ontwikkeling van de distributie kunnen worden opgenomen; zo wordt een distributie gecreëerd op basis van de behoeften en wensen van de gebruikers in plaats van de behoeften en wensen van de bouwer. Het is voor één individu of een kleine groep zeer moeilijk om deze behoeften en wensen vooraf te anticiperen zonder directe input van anderen.

Debian Linux zal ook op fysieke media worden verspreid door de Free Software Foundation en de Debian Linux Association. Hierdoor kan Debian geleverd worden aan gebruikers zonder toegang tot internet of FTP en bovendien maakt dit producten en diensten zoals gedrukte handleidingen en technische ondersteuning beschikbaar voor alle gebruikers van het systeem. Op deze manier kan Debian door veel meer individuen en organisaties worden gebruikt dan anders mogelijk is, ligt de focus op het leveren van een eersteklas product en niet op winst of rendement, en kan de marge van de geleverde producten en diensten worden gebruikt om de software zelf te verbeteren voor alle gebruikers, ongeacht of ze ervoor hebben betaald of niet.

De Free Software Foundation speelt een uiterst belangrijke rol in de toekomst van Debian. Alleen al door het feit dat ze het gaan distribueren, wordt de boodschap de wereld ingestuurd dat Linux geen commercieel product is en dat ook nooit zou moeten zijn. Dit betekent echter niet dat Linux nooit commercieel zal kunnen concurreren. Degenen onder u die het daar niet mee eens zijn, daag ik uit om het succes van GNU Emacs en GCC te rechtvaardigen. Deze software is geen commerciële software, maar heeft desondanks een behoorlijke impact gehad op de commerciële markt.

Het is tijd om ons te concentreren op de toekomst van Linux in plaats van op het destructieve doel om jezelf te verrijken ten koste van de hele Linux-gemeenschap en haar toekomst. De ontwikkeling en distributie van Debian is misschien niet de oplossing voor de problemen die ik in het Manifest heb geschetst, maar ik hoop dat het in ieder geval voldoende aandacht voor deze problemen zal genereren om ze op te lossen.